

РОБЪРТ ШЕКЛИ ТРАВМИРАНИЯТ

Превод от английски: Виолета Чушкова, 1983

chitanka.info

ДО: ЦЕНТЪРА
Кантора 41
НА ВНИМАНИЕТО НА: Контрольор Миглийз
ОТ: Контрактор Кариеномен
ОТНОСНО: Метагалактика АТТАЛА

Драги Контрольор Миглийз,

С настоящото ви уведомявам, че завърших работата си по договор 13371А. В района на космоса с кодово название АТТАЛА построих метагалактика, включваща 549 билиона галактики, с нормално разпределение на звездните натрупвания, променливите величини, мъглявините и т.н. Виж приложения технически доклад.

Външните граници на Метагалактика АТТАЛА са определени в придружаващата писмото ми карта.

Що се отнася до мен като главен проектант и до моята компания, аз съм убеден, че сме извършили сериозна строителна работа, така както и работа с огромно артистично достойнство.

Очакваме с радост вашия приемателен оглед.

Тъй като изпълнихме условията по нашия договор, очакваме изплащането на договорения хонорар по всяко време.

С уважение,
Кариеномен

Приложено:

1 бр. технически доклад относно инсталациите

1 бр. карта на Метагалактика АТТАЛА

ДО: Строителна дирекция
334132, Отдел 12

НА ВНИМАНИЕТО НА: Главен проектант
Кариеномен
ОТ: Пом.-контрольор Миглийз
ОТНОСНО: Метагалактика АТТАЛА

Драги Кариеномен,
Направихме оглед на построеното от вас, в резултат на който задържахме хонорара ви. Артистично! Предполагам, че е артистично. Но не сте ли забравили нашата основна грижа в строителната работа?

Последователност, позволявам си да ви напомня.

Нашите инспектори откриха огромен брой неизяснени факти, възникнали дори около центъра на Метагалактиката — район, за който поне се смяташе, че ще бъде строен с по-особено внимание. Това не може да продължава така. За щастие районът не е населен.

И това не е всичко. Бихте ли си направили труда да обясните вашето пространствено решение? Защо по дяволите сте вградили тази червена превратна струя? Прочетох обяснението ви по този въпрос, но за мен то няма никакъв смисъл. Как ще възприемат това планетарните наблюдатели?

Артистичността не е извинение.

Освен това какви видове атоми използвате? Кариеномен, да не би да се опитвате да правите икономии за сметка на материали от съмнително качество? Голям процент от тези атоми се оказаха нестабилни. Те се разпадат при докосване с пръст и дори без да са докоснати с пръст. Не можахте ли да измислите някакъв друг начин за запалване на слънцата си?

Вижте приложения констативен протокол, съдържащ заключенията на нашите инспектори. Никакво заплащане, докато слабостите не бъдат отстранени.

А има и още един сериозен въпрос, току-що доведен ми до знание. Очевидно не сте следили съвсем отблизо за натоварванията и деформациите във вашето пространствено платно. Открихме пробив във времето

близо до периферията на една от галактиките ви. Той е малък засега, но би могъл да се разшири. Предлагам веднага да се погрижите за него, преди да се е наложило да преправяте една-две галактики.

Един жител на планетата, попаднал в пробива, вече е травмиран, промъкнал се е през пробива, допуснат единствено поради вашата небрежност. Предлагам да поправите това, преди той да е излязъл извън нормалната си времепоследователност и да създаде парадокси наляво и надясно.

Свържете се с него, ако е необходимо.

Освен това дочувам за необясними явления на някои от вашите планети — нещо като летящи прасета, подвижни планини, призраци и др., всички изброени в констативния протокол.

Ние не ще допуснем подобно нещо, Кариеномен. Парадоксът е строго забранен в създадените галактики, тъй като той е неизбежен предвестник на хаоса.

Погрижете се за травмата веднага. Не зная дали травмираният индивид е вече разбрал.

Миглийз

Приложено:

1 бр. констативен протокол

Кей Масрин постави последната сгъната блуза в куфара и с помощта на съпруга си го затвори.

— Най-сетне — каза Джек Масрин, като повдигна издутия куфар. — Кажете сбогом на стария дом. — Те огледаха мебелираната стая, където бяха прекарвали цяла година.

— Сбогом, свиден дом — каза Кей. — Да не изпуснем влака!

— Има още много време. — Масрин се отправи към вратата. — Ще се сбогуваме ли с Веселяка? — Бяха дали този прякор на мистър Харф, хазяина си, защото той се усмихваше веднъж в месеца, когато

му давах наема. Естествено, веднага след това той възвръщаше обичайната строга линия на устните си.

— Нека мине без това — каза Кей, пригладжайки костюма си. — Има опасност да ни пожелае щастие и какво би станало тогава?

— Ти си абсолютно права — рече Масрин. — Безполезно е да започваме нов живот с благословията на Веселяка. По-скоро бих предпочел да ме прокълне ендорската вещица.

Следван от Кей, Масрин стигна до стълбищната площадка. Погледна надолу към площадката на първия етаж, понечи да стъпи на първото стъпало и изведнъж се спря.

— Какво има? — запита Кей.

— Да не сме забравили нещо? — запита начумерено Масрин.

— Проверих всички чекмеджета и дори под леглото. Хайде, ще закъснеем.

Масрин отново огледа стълбището. Нещо го тревожеше. Той потърси бързо източника на тревогата. Разбира се, на практика те нямаха никакви пари. Но това никога досега не бе го тревожило. Най-сетне той вече имаше учителско място, та макар и в Айова. Това беше най-важното след цяла година работа в книжарница. Нещата се оправяха. Защо трябва да се тревожи?

Той пристъпи надолу и отново се спря. Усещането се усили. Имаше нещо, което не биваше да прави. Обърна поглед назад към Кей.

— Толкова ли ти е неприятно, че си отиваме? — попита Кей. — Хайде да тръгваме, защото Веселяка ще ни поиска наем за още един месец, а с такъв, по особени причини, ние не разполагаме.

Масрин все още се колебаеше. Кей го подмина и заприпка надолу.

— Видя ли? — попита тя от площадката на първия етаж. — Изобщо не е трудно. Хайде! Слез при мама.

Масрин измърмори няколко унили проклетия и заслиза по стълбите. Усещането стана по-силно.

Стигна до осмото стъпало и...

Стоеше сред тревиста равнина. Преходът бе така внезапен.

Ахна и примигна. В ръката си все още държеше куфара. Но къде остана каменното стълбище? А Кей? Къде в същност беше Ню Йорк?

В далечината се виждаше малка синя планина. Наблизо имаше група храсти, а пред тях стояха десетина мъже.

Масрин се намираше в някакво смътно шоково състояние. Той забеляза почти неволно, че мъжете са ниски, смугли, с яки мускули. Цялото им облекло се състоеше от парче плат, увито около бедрата. Носеха красиво резбовани и излъскани тояги.

Те също го наблюдаваха и Масрин реши, че цялата работа беше като хвърляне на ези-тура — кой бе повече изненадан.

След това един от тях изломоти нещо и те започнаха да се приближават към него.

Една тояга изтрещя по куфара му.

Шокът постепенно изчезна. Масрин се обърна, изтърва куфара и побягна като хрътка. Една тояга го удари по гърба и едва не го събори. Той стоеше с лице към малък хълм и когато се заизкачва по него, отвсякъде го засипаха стрели. Само още няколко крачки нагоре, и той разбра, че се е върнал в Ню Йорк.

Озова се на стълбището, все така забързан и преди да може да се спре, се втурна към стената. Кей беше на площадката на първия етаж и гледаше нагоре. Тя ахна, като го видя, но не каза нищо.

Масрин погледна познатите мрачни бледоморави стени на стълбището и отмести поглед към жена си.

Диваците ги нямаше.

— Какво се случи? — прошепна Кей преbledняла, като се заизкачва по стълбите.

— Ти какво видя? — запита Масрин.

Той още не можеше да почувствува изцяло въздействието на случилото се. Главата му гъмжеше от идеи, теории и изводи.

Кей се поколеба, прехапа долната си устна:

— Ти слезе няколко стъпала и след това изчезна. Вече не те виждах. Аз стоях долу и все гледах и гледах. След това чух шум и те видях пак на стълбището. Тичаше.

Те се запътиха към стаята си и отвориха вратата. Кей веднага седна на леглото. Масрин закрачи наоколо, поемайки си дъх. Идеите продължаваха да се сипят и той се затрудняваше да ги пресява.

— Няма да ми повярваш — каза той.

— Така ли? Можеш да опиташ!

Той й разказа за диваците.

— Дори да ми кажеш, че си бил на Марс — рече Кей, — пак щях да ти повярвам. Нали те видях, като изчезна.

— Куфарът ми! — внезапно извика Масрин, като си спомни как го бе изтървал.

— Остави куфара — каза Кей.

— Трябва да се върна да го взема — каза Масрин.

— Не.

— Наистина трябва. Виж какво, скъпа, това, което се случи, е съвсем ясно. Минах през някакъв пробив във времето, който ме отведе назад в миналото. Сигурно съм попаднал в праисторическите времена, ако се съди по групата посрещачи, с която се сблъсках. Трябва да се върна за куфара.

— Но защо? — попита Кей.

— Защото не мога да позволя да възникне парадокс — Масрин дори не се учуди откъде знаеше всичко това. Естествената му себичност го предпази от догадки за това, как тази мисъл се бе породила в главата му.

— Виж какво — каза той. — Куфарът ми попадна в миналото. В него имам електрическа самообръсначка, няколко панталона с ципове, пластмасова четка за коса, найлонова риза и десетина книги, някои от тях издадени през 1951 година. Имам дори „Западните пътища“ от Етисън — книга за западната цивилизация от 1490 година до наши дни. Съдържанието на този куфар може да послужи като подбуда за диваците да променят собствената си история. А да предположим, че част от тези неща попаднат в ръцете на европейците, след като открият Америка? Как би повлияло това на настоящето?

— Не зная — рече Кей. — Но и ти не знаеш.

— Напротив, знам — каза Масрин. Всичко беше кристално ясно. Той бе поразен, че тя не бе в състояние логично да го следва.

— Погледни на този въпрос ето така — каза Масрин. — Съвсем дребни и незначителни неща създават историята. Настоящото е изградено от невероятен брой безкрайно малки фактори, които са оформени и моделирани в миналото. Ако прибавиш един фактор към миналото, ще получиш друг резултат в настоящето. Но настоящето е такова, каквото е — непроменяемо. И така получаваме парадокс. А никакви парадокси не може да има.

— Защо да не може? — запита Кей.

Масрин се намръщи. Тя беше умно момиче, а го разбираше зле.

— Просто ми повярвай — каза той. — Парадоксът не се допуска в логичната вселена. — Не се допуска от кого? Той знаеше отговора. — Ето как аз разбирам нещата — продължи Масрин. — Във вселената трябва да има регулиращ принцип. Всички наши естествени закони са негов израз. Този принцип не може да търпи парадокси, защото... защото... — Той знаеше, че отговорът имаше нещо общо с овладяването на основния хаос, но не знаеше какво точно.

— Както и да е — този принцип не може да търпи парадокси.

— Откъде ти дойде тази идея? — запита Кей. Никога дотогава не бе чувала Джек да говори така.

— Отдавна имам тези идеи — заяви Масрин и си повярва сам. — Просто никога досега не е имало причина да разговаряме за тях. Но това сега няма значение — връщам се за куфара си.

Той тръгна към площадката, последван от Кей.

— Съжалявам, че не мога да ти донеса никакви сувенири — каза весело Масрин. — За жалост това също ще създаде парадокс. Всяко нещо в миналото е имало своя роля при оформянето на настоящето. Ако вземем нещото е все едно да махнеш едното неизвестно от уравнението. Няма да получиш същия резултат.

Той тръгна надолу по стъпалата.

На осмото стъпало отново изчезна.

Беше се върнал в праисторическа Америка. Диваците се бяха събрали около куфара само на няколко стъпки от Масрин. Той отбеляза с благодарност, че все още не бяха го отворили. Разбира се, самият куфар бе напълно парадоксална вещ. И появата му, както и тази на Масрин, вероятно щеше да потъне в митове и легенди. Времето притежаваше определена гъвкавост.

Като гледаше диваците, Масрин не можеше да реши дали те са предшественици на индианците, или са отделна подраса, която не е оцеляла. Чудеше се дали го смятат за враг или за градинска разновидност на зъл дух.

Той тръгна напред, блъсна двама от тях и грабна куфара си. После побягна назад, заобикаляйки малкия хълм, и се спря.

Все още бе в миналото.

Къде, взели го мътните, бе отворът във времето — чудеше се Масрин, без да забелязва колко неуместно бе проклятието му. Диваците вече идваха след него, заобикаляха малкия хълм. Масрин

почти се докосна до отговора, но го загуби, когато една стрела профуча край него. Той се втурна да бяга, като се стараеше хълмът да остане между него и индианците. Дългите му крака се напържаха, една тояга тупна зад него.

Къде ли се бе дянал проклетият отвор във времето? Ами ако се бе преместил? Пот се стичаше по лицето му от този бяг. Една тояга одра ръката му и той изви по склона на хълма, оглеждайки се отчаяно за убежище.

Трима тантурести диваци го следваха по петите.

Масрин падна на земята. Те размахаха тоягите си и се заклатушкаха към него. След тях идваха и други и той скочи на крака.

Нагоре! Тази мисъл го осени внезапно, надвивайки страха у него. Нагоре!

Той щурмува хълма, убеден, че никога не ще стигне жив до върха.

Беше се върнал в пансиона и все още държеше в ръката си куфара.

— Ранен ли си, мили? — попита Кей, като го прегърна. — Какво стана?

Масрин имаше само една-единствена разумна мисъл. Не можеше да си спомни нито едно праисторическо племе, което така умело да е украсявало тоягите си, както тези диваци. Това бе почти уникална форма на изкуство. Прииска му се да може да занесе една от тоягите в някой музей. След това погледна с ужас към бледоморавите стени в очакване да види диваците да се промъкват към тях. Или може би имаше малки човечета в куфара си. Едва се овладя. Мислещата половина от мозъка му го успокояваше — пробиви във времето ставаха, а той бе хлътнал и бе травмиран в един от тях. Всичко останало бе последвало логично. Това, което трябваше да направи, бе да...

Другата половина на мозъка му обаче не се интересуваше от логиката. Тя се взираше смутено в абсурдността на всичко случило се, без да й действуват каквито и да било разумни доводи. Тази половина разпознаваше безпогрешно абсурда и съобщаваше за него. Масрин изстена и припадна.

ДО: ЦЕНТЪРА
Кантора 41
НА ВНИМАНИЕТО НА: Пом.-контрольора Миглийз
ОТ: КОНТРАКТОР Кариеномен
ОТНОСНО: Метагалактика АТТАЛА

Уважаеми господине,

Смятам отношението ви за несправедливо. Истина е, че съм използвал някои нови идеи в подхода си към тази особена метагалактика. Позволих си свобода в артистичността, като никога не съм допускал, че ще бъда обсипан с хули от някакъв статичен и реакционен ЦЕНТЪР.

Повярвайте ми, аз не по-малко от вас съм заинтересован от нашата велика цел — овладяването на основния хаос. Но като ѝ служим, ние не бива да принасяме в жертва нашите ценности.

Приложено изпращам защитно изложение относно употребената от мен червена превратна струя и още едно изложение за преимуществата при използването на известен процент нестабилни атоми за осветление и енергийни цели.

Що се отнася до пробива във времето, това бе чисто и просто една малка грешка в потока на времетраенето и няма нищо общо с пространственото платно, което е, уверявам ви, от най-високо качество.

В пробива, както изтъквате, има травмиран индивид, което малко затруднява работата по ремонта. Свързах се с него, индиректно, разбира се, и успях, доколкото можах, да му обясня неговата роля.

Ако той не обезпокоява така често пробива с пътувания из времето, ще мога да зашия последния с незначителни трудности, макар че не съм убеден дали на сегашния етап тази процедура е възможна. Връзката ми с него е неустойчива и ми се струва, че е обкръжен от множество силни влияния, които го подтикват да се движи.

Бих могъл да извърша и отстраняване, разбира се, и като крайна мярка ще трябва да сторя именно това. Ето

защо, ако уреждането на въпроса не ми се удаде, ще съм принуден вероятно да отстраня цялата планета. Надявам се това да не се наложи, защото ще доведе до необходимостта да се прочисти целият този район от космоса, където има също и местни наблюдатели. Това от своя страна може да доведе до препострояването на една цяла галактика.

Във всеки случай се надявам, че въпросът ще бъде уреден преди следващия ми контакт с вас.

Изкривяването в центъра на метагалактиката се получи по вина на няколко работници, които са оставили един от предаващите агрегати отворен. Същият бе затворен.

Явления като крачеци планини и други подобни бяха отстранени по обичайния начин.

Все още съм в очакване на заплащането на работата ми.

С уважение,
Кариеномен

Приложено:

1 бр. изложение 5541 страници относно Червената превратна струя

1 бр. изложение 7689 страници относно Нестабилните атоми

ДО: Строителна дирекция

334132, Отдел 12

НА ВНИМАНИЕТО НА: Контрактор Кариеномен

ОТ: Пом.-контрольор Миглийз

ОТНОСНО: Метагалактика АТТАЛА

Кариеномен,

Ще ти бъде заплатено само след като ми покажеш логична, прилично свършена работа. Ще прочета

изложението ти, ако успея да намеря време за това. Погрижи се за пробива, преди той да се превърне в дупка в пространственото платно.

Миглийз

Масрин се съвзе след половин час. Кей сложи компрес върху удареното мораво петно на ръката му и той закрачи из стаята. Отново се владееше напълно. Идеите заприиха.

— Миналото е долу — каза той полу на Кей, полу на себе си. — Не искам да кажа наистина „долу“, но когато се придвижва именно в тази посока, аз прекрачвам отвора във времето. Това е случай на изместена или зле съединена съизмеримост.

— Какво означава това? — запита Кей, вперила широко отворени очи в съпруга си.

— Просто ми повярвай, че е така — каза Масрин. — Аз не мога да слеза долу. — Той не можа да ѝ го обясни по-добре. Не намери подходящи думи да изложи идеята си.

— А можеш ли да се качиш горе? — попита напълно объркана Кей.

— Не знам. Предполагам, че ако се изкача нагоре, ще отида в бъдещето.

— Не, не мога да понеса всичко това — каза Кей. — Какво стана с теб? Как ще се измъкнеш оттук? Как ще слезеш по това обитавано от духове стълбище?

— Хей, вие още ли сте тук? — изграчи отвън гласът на мистър Харф.

Масрин отиде и отвори вратата.

— Мисля, че ще се наложи да останем за известно време — каза той на хазяина.

— И дума да не става — рече Харф. — Вече дадох под наем стаята. — Веселяка Харф бе дребен и кокалест, с тесен череп и устни, тънки като паяжина. Той се вмъкна дебнешком в стаята, като се оглеждаше за следи от повреда на имуществото си. Една от най-характерните му особености бе убеждението, че най-милите хора са способни на най-лоши престъпления.

— Кога идват наемателите? — запита Масрин.

— Следобед. И искам да се махнете, преди да са дошли.

— Не бихме ли могли да се разберем някак си? — запита Масрин.

Абсурдността на положението го порази. Той не можеше да слезе по стълбището. Ако Харф го принудеше да стори това, той щеше да се озове в праисторическия Ню Йорк, където завръщането му сигурно се очакваше с нетърпение.

Ето ти го и всеобхватния проблем на парадокса!

— Зле ми е — промълви Кей сподавено. — Не съм в състояние да си тръгна.

— От какво ти е зле? Щом не си добре, ще повикам линейка — каза Харф, оглеждайки се подозрително из стаята за някакви следи от чума.

— С удоволствие ще ви платя двоен наем, ако ни оставите още мъничко тук — каза Масрин.

Харф се почеса по главата и се втренчи в Масрин. Той обърса нос с опакото на ръката си и попита:

— Къде са парите?

Масрин осъзна, че има само десет долара и билетите за влака. Той и Кей щяха да помолят за аванс още с пристигането си в колежа.

— Нямате пукната пара, нали? — каза Харф. — Мислех, че сте си намерили работа в някакво училище.

— Това е истина — заяви Кей твърдо.

— Ами тогава защо не идете там и не се махнете от къщата ми? — запита Харф.

Двамата стояха безмълвни. Харф ги изгледа свирепо.

— Доста подозрително. Махайте се преди обед или ще повикам полицаи.

— Почакайте! — извика Масрин. — Ние сме си платили наема за днес. Стаята е наша до дванадесет часа в полунощ.

Харф го погледна вторачено. Обърса отново носа си замислено.

— Не се опитвайте да пресрочите и минутка — каза той, като излизаше от стаята.

Веднага щом Харф си отиде, Кей побърза да затвори вратата.

— Скъпи — каза тя, — защо не повикаме някои учени тук, в Ню Йорк, и да им кажем какво се е случило. Сигурна съм, че те ще уредят нещо, докато... колко дълго ще трябва да останем тук?

— Докато поправят пробива — отвърна Масрин. — Но ние не можем да кажем за това никому, особено пък на учените.

— Защо? — запита Кей.

— Виж какво, най-важното е, както ти казах, да се избегне парадоксът. Това означава, че трябва да стоя настрана и от миналото, и от бъдещето. Ясно ли е?

— Щом казваш — примири се Кей.

— Ще повикаме екип учени и какво ще стане? Естествено, те са скептични. Ще поискат да ме *видят* как го правя. И аз ще *трябва* да го направя. Веднага ще доведат някои свои колеги. И те ще наблюдават как изчезвам. Разбираш ли, през цялото време не ще има доказателство, че съм бил в миналото. Всичко, което ще им бъде известно, когато слеза долу, е, че изчезвам. Ще повикат фотографи, за да се убедят, че не хипнотизирам учените. След това те ще поискат доказателства. Ще поискат да им донеса от там скалп или една от онези тояги. Вестниците ще се доберат до това. И неизбежно някъде по този път аз ще създам парадокс. А знаеш ли какво ще стане тогава?

— Не, не знам, но и ти не знаеш.

— Аз знам — рече Масрин убедено. — Щом веднъж се създаде парадокс, агентът — човекът, който го е причинил, тоест аз — ще изчезне. Завинаги. И тогава ще влезе в книгите като още една неразрешена загадка. И така парадоксът ще се отстрани по най-лесния начин — като се премахне парадоксалният елемент.

— Ако мислиш, че си в опасност, тогава, разбира се, няма да викаме никакви учени — каза Кей. — Макар че бих искала да знам какво целиш. Не разбирам нищо от това, което казваш. — Тя отиде до прозореца и погледна навън. Там беше Ню Йорк, а отвъд някъде бе Айова, където трябваше да отидат. Тя погледна часовника си. Вече бяха изпуснали влака.

— Позвъни в колежа — помоли Масрин. — Кажим им, че ще се забавя няколко дни.

— Дали ще е само няколко дни? — запита Кей. — Как изобщо ще се измъкнеш оттук?

— Е, отворът във времето не е вечен — каза Масрин. — Той ще се затвори, ако не се пъхам в него.

— Но ние можем да останем тук само до полунощ. А след това какво ще стане?

— Не знам — каза Масрин. — Можем само да се надяваме, че дотогава ще го поправят.

ДО: ЦЕНТЪРА

Кантора 41

НА ВНИМАНИЕТО НА: Пом.-контрольор Миглийз

ОТ: Контрактор Кариеномен

ОТНОСНО: Метагалактика МОРСТТ

Уважаеми господине,

Приложена ви изпращам моята оферта за изработване на нова метагалактика в района с кодово название МОРСТТ. Ако напоследък сте чували някои коментари из артистичните среди, мисля, че ще се убедите, че използването на нестабилни атоми в Метагалактика АТГАЛА бе обявено за „първия велик напредък в съзидателното техническо творчество след внедряването на променливия времепоток“. Виж приложените рецензии.

Моята артистичност предизвика много ласкави отзиви.

Повечето от несъответствията — ЕСТЕСТВЕНИ несъответствия, позволявам си да ви напомня — в Метагалактика АТГАЛА бяха отстранени. Продължавам да работя с травмирования в пробива на времето. Той засвидетелствува пълна готовност да сътрудничи, доколкото би могъл да направи това, с всичките различни влияния около себе си.

Засега съм съединил ръбовете на пробива и съм ги оставил да се втвърдяват. Надявам се индивидът да остане неподвижен, тъй като наистина нямам желание да отстранявам някого или нещо. В края на краищата всеки

човек, всяка планета, всяка звездна система, колкото и незначителни да са, са неразделна част от моята метагалактическа схема.

Във всеки случай творението ми е артистично.

Очакваме с радост вашия приемателен оглед. Моля да вземете под внимание разположенията на галактиките около метагалактическия център. Те са красив блян, който човек би искал да носи винаги у себе си.

Моля да разгледате офертата ми за проекта на Метагалактика МОРСТТ в светлината на постиженията ми досега.

Все още очаквам заплащането за Метагалактика АТТАЛА.

С уважение,
Кариеномен

Приложено:

1 бр. оферта за проект на Метагалактика МОРСТТ

3 бр. критични рецензии относно Метагалактика АТТАЛА

— Часът е единадесет и четиридесет и пет — каза Кей нервно.
— Мислиш ли, че можем да тръгнем вече?

— Нека почакаме още няколко минути — каза Масрин. Той чуваше как Харф дебне на площадката, очаквайки с нетърпение да удари полунощ.

Масрин наблюдаваше как часовникът му отмерва секундите.

В дванадесет без пет той реши, че може да опита. Ако пробивът не бе поправен до този момент, пет минути повече нямаше да променят нещата.

Постави куфара върху тоалетната масичка и подложи отдолу един стол.

— Какво ще правиш? — запита Кей.

— Не ми се иска да изпробвам тези стъпала нощем — каза Масрин. — Достатъчно неприятно е да си играем с онези индианци

през деня. Вместо това ще опитам да се изкача нагоре.

Тя му отправи поглед, изпълнен с предчувствия за провал.

— Всичко това не е от стъпалата — повтори ѝ Масрин. — А от самото изкачване и слизане. Критичното разстояние изглежда около пет фута. Смятам, че тази височина е напълно достатъчна.

Кей нервничеше, свивайки и отпусайки юмруци, докато Масрин се качваше на стола. Той постави единия си крак на тоалетната масичка, след това и другия и се изправи.

— Мисля, че е добре — рече, като залитна леко. — Ще опитам малко по-нависоко.

Покачи се върху куфара. И изчезна.

Беше ден и той се намираше в някакъв град. Но градът не приличаше на Ню Йорк. Беше смайващо красиво, толкова красиво, че Масрин не посмя да диша от страх да не наруши мимолетната прелест.

Това бе град с изящни тънки кули и сгради. И хора. Но какви хора, помисли си Масрин, като изпусна дъха си с въздишка.

Те имаха синя кожа. Светлината бе зелена и идваше от обагрено в зелено слънце.

Масрин пое дъх и се задави. Отново понечи да вдъхне въздух и започна да губи равновесие. В града нямаше никакъв въздух. Поне нямаше въздух, който той би могъл да диша. Потърси опора назад и се преметна надолу.

Приземи се задавен и сгърчен на пода в стаята си.

След малко той задиша отново. Чу Харф да удря по вратата. Масрин се олюля на краката си и се помъчи да измисли нещо. Той познаваше Харф, който вероятно бе сигурен вече, че Масрин оглавява мафията. Щеше да повика полицаи, ако не си отидеа. А това щеше да доведе накрая до...

— Слушай — каза той на Кей. — Хрумна ми една идея.

Гърлото му още гореше от атмосферата на бъдещето. Въпреки всичко, каза на себе си, нямаше причина да е толкова изненадан. Беше направил твърде голям скок напред. Съставът на земната атмосфера сигурно се бе променил постепенно и хората се бяха адаптирали към него. Но за него бе отрова.

— Сега има две възможности — каза на Кей. — Едната, че под праисторическия пласт има друг, по-ранен пласт. Втората, че праисторическият пласт е само временно прекъсване във времето и под него се намира днешният Ню Йорк. Следиш ли мисълта ми?

— Не.

— Ще се опитам да сляза под праисторическия пласт. Това може да ме изведе долу на приземния етаж. Ясно е, че по-лошо от това не може да стане.

Кей се замисли върху логиката да навлезеш хиляди години в миналото, за да извървиш няколко фута надолу, но не каза нищо.

Масрин отвори вратата и излезе на стълбището, придружен от Кей.

— Пожелай ми успех — каза той.

— Успех ли? — извика от долната площадка мистър Харф. — Да се махате оттука!

Масрин потъна надолу по стълбите.

В праисторическия Ню Йорк бе същото утро и диваците все още го очакваха. Масрин прецени, че тук бе изминало не повече от половин час. Нямаше време да се учудва защо.

Беше ги изненадал и имаше преднина от двадесет ярда, преди да го забележат. Те го погнаха и Масрин потърси падина. Трябваше да слезе пет фута надолу, за да се измъкне.

Той съзря вдлъбнатина и скочи надолу.

Беше попаднал във вода. Но не на повърхността, а *под* нея. Налягането бе огромно и слънчевата светлина не стигаше до Масрин.

Сигурно бе навлязъл във времето, когато тази област се е намирала под Атлантика.

Масрин зарита яростно, тъпанчетата на ушите му като че ли щяха да се пукнат. Заиздига се към повърхността и...

Беше отново в равнината, от него се стичаше вода.

Този път на диваците им дойде твърде много. Те видяха как той внезапно се изправи пред тях, изкрещяха от ужас и хукнаха.

Този воден дух се оказа доста силно преживяване за тях.

Уморен, Масрин се върна при хълма, изкачи го и се намери отново на стълбището.

Кей го гледаше вторачено, долната челюст на Харф висеше отпусната. Масрин се усмихна с усилие.

— Мистър Харф — каза той. — Бихте ли дошли в стаята ми? Има нещо, което искам да ви кажа.

ДО: ЦЕНТЪРА

Кантора 41

НА ВНИМАНИЕТО НА: Пом.-контрольор Миглийз

ОТ: Контрактор Кариеномен

ОТНОСНО: Метагалактика МОРСТТ

Драги ми господине,

Трудно ми е да разбера отговора ви на офертата си за построяването на Метагалактика МОРСТТ. Дори нещо повече, не мисля, че сквернословие то може да намери място в едно делово писмо.

Ако бяхте си направили труда да инспектирате последната ми работа в АТТАЛА, щяхте да се убедите веднъж завинаги, че тя е красиво творение, което успешно ще извърви дългия път на овладяването на основния хаос.

Единствената подробност, останала за уреждане, е въпросът с травмирания човек. Опасявам се, че ще трябва да го отстраня.

Втвърдяването на пробива вървеше добре, докато той не се напъха отново в него и не го разкъса много по-зле отпреди. Все още няма парадокс, но го виждам да се задава.

Ако той не започне да контролира непосредственото си окръжение и не стори това веднага, аз ще предприема необходимата стъпка. Парадоксът е недопустим.

Смятам за свой дълг да ви помоля да преразгледате офертата ми по проекта на Метагалактика МОРСТТ.

Надявам се да ме извините, че поставям отново този въпрос на вниманието ви, но все още очаквам заплащането си.

С уважение,
Кариеномен

— Ето това е историята, мистър Харф — завърши Масрин един час по-късно. — Знам колко странно звучи, но вие самият ме видяхте, като изчезвам.

— Това видях — каза Харф.

Масрин отиде в банята да простре мокрите си дрехи.

— Да — потвърди Харф. — Мисля, че изчезна.

— Наистина изчезнах.

— И не искаш учените да разберат, че си имаш вземане-даване с дявола? — запита Харф лукаво.

— Не! Обясних ви за парадокса и...

— Чакай да помисля — каза Харф и енергично обърса носа си. — Тези украсени тояги, които казваш, че имали... Дали една от тях не би представлявала ценност за някой музей? Казваш, че подобно нещо изобщо няма.

— Какво? — извика Масрин, като излизаше от банята. — Вижте какво, аз не мога да се докосна до нищо там. Това би оказало...

— Разбира се — прекъсна го Харф. — А какво ли ще стане, ако повикам няколко репортьори? И няколко учени? Вероятно ще мога да пипна тлъста сумичка от тази среща с дявола.

— Няма да направите това — извика Кей, припомняйки си думите на съпруга си, че нещо лошо ще се случи.

— Бъдете разумни — каза Харф. — Всичко, което искам, са една-две от тези тояги. Това няма да създаде никакви неприятности. Само трябва да попиташ твоя дявол...

— Тук не е намесен никакъв дявол — прекъсна го Масрин. — Нямата представа каква роля в историята може да изиграе само една от тях. Ами ако тази, която взема, е предназначена да убие човека, който може да обедини тези хора, и североамериканските индианци да посрещнат европейците като един дружен народ. Помислете само как би променило това...

— Не ми дрънкай глупости! — рече Харф. — Ще ми донесеш ли тояга, или не?

— Аз ви обясних вече — каза Масрин уморено.

— И не ме занасяй повече с тази измишльотина с парадокса. И без това нищо не разбирам от нея. Но ще разделя наполовина с теб това, което ще взема за тоягата.

— Не.

— Добре. Ще се видим пак. — Харф се отправи към вратата.

— Почакайте!

— Съгласен? — Тънките паяжиновидни устни на Харф сега се усмихваха.

Масрин преценяваше коя от двете злини е по-малка. Ако той донесеше тояга, съществуваеше сериозна възможност да се породи парадокс, като се изличи всичко, направено от тоягата в миналото. Но ако не донесеше, Харф щеше да повика вестникарите и учените. Те можеха да установят дали Харф говори истината, като просто го смъкнат по стълбището, нещо, което полицията във всеки случай би направила. Той ще изчезне и тогава...

При намесата на повече хора парадоксът щеше да стане неизбежен и твърде възможно бе цялата земя да бъде отстранена. Макар и да не знаеше точно защо, Масрин знаеше това със сигурност.

И така, и иначе бе загубен, но да донесе тоягата изглеждаше по-простата алтернатива.

— Ще я донеса — каза Масрин.

Той отиде до стълбището, последван от Кей и Харф. Кей го сграбчи за ръката.

— Не отивай! — помоли го тя.

— Нямам друг изход. — За миг помисли да убие Харф. Но това щеше да го доведе само до електрическия стол. Разбира се, можеше да убие Харф, да занесе трупа му в миналото и да го погребее там.

Само че трупът на човек от двадесетия век в праисторическа Америка можеше също да създаде парадокс. Ами ако го зарови горе? Но не беше в характера му да убие човек. Масрин целуна жена си и заслиза надолу по стълбището.

В равнината не се виждаха диваци, макар Масрин да бе убеден, че чувствава как очите им го дебнат. Той намери две тояги на земята. Реши, че тези, с които го бяха ударили, вероятно бяха станали табу, и вдигна едната в очакване друга тояга да пръсне черепа му всеки миг. Но равнината бе спокойна.

— Бива си те, момче — каза Харф. — Дай я тук!

Масрин му подаде тоягата. После отиде при Кей и я обгърна с ръка. Вече имаше парадокс, все едно че бе убил своя прапрадядо, преди да се е родил.

— Чудесна вещ — рече Харф, любувайки се на тоягата на светлината. — Смятай, че наемът ти е платен до края на месеца...

Тоягата изчезна от ръката му. Харф изчезна. Кей припадна.

Масрин я отнесе до леглото и напръска лицето ѝ с вода.

— Какво стана? — запита тя.

— Не знам — отвърна Масрин внезапно, напълно объркан. — Всичко, което знам, е, че ние трябва да останем тук най-малко още две седмици. Дори ако трябва да ядем фасул.

ДО: ЦЕНТЪРА

Кантора 41

НА ВНИМАНИЕТО НА: Пом.-контрольор Миглийз

ОТ: Контрактор Кариеномен

ОТНОСНО: Метагалактика МОРСТТ

Господине,

Предложението ви да ни възложите ремонта на повредени звезди е оскърбление за моята компания и лично за мен. Ние отказваме. Позволете да ви запозная с досегашната си работа, описана в брошурата, която прилагам.

Как можете да предлагате такава черна работа на една от най-изтъкнатите компании на ЦЕНТЪРА?

Бих искал отново да отправя молбата си за построяването на новата Метагалактика МОРСТТ.

Що се отнася до Метагалактика АТТАЛА, работата по нея е напълно завършена и по-изящно творение не би могло да се намери никъде от тази страна на хаоса. Тя е цяло чудо.

Травмираният човек вече не е травмиран. Бях принуден да отстранявам. Аз обаче не отстраних

пострадалия човек. Вместо него успях да отстраня един от външните му дразнители. Сега той вече може да се развива нормално.

Чудесен ход, надявам се ще признаете, изпълнен с остроумие, с каквото се характеризира цялата моя работа.

Решението ми бе: Защо да отстранявам един добър човек, щом мога да го спася, като изтръгна негодника до него?

Напомням ви, че очаквам посещението ви. Моля да преразгледате въпроса с Метагалактика МОРСТТ. **ВСЕ ОЩЕ ОЧАКВАМ ЗАПЛАЩАНЕТО.**

С уважение,
Кариеномен

Приложено:
1 бр. брошура 9978 страници

Издание:

Робърт Шекли. Недокоснат от човешки ръце. Разкази
Книгоиздателство „Георги Бакалов“ — Варна, 1983

Съставител: Емил Зидаров

Преводач: Виолета Чушкова

Библиотечно оформление: Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев

Рисунка на корицата: Текла Алексиева

Рецензент Каталина Събева

Редактор Гергана Калчева-Донева

Художествен редактор Иван Кенаров

Технически редактори Пламен Антонов Асен Младенов

Коректор Жулиета Койчева

Американска, I издание Дадена за набор на 27.VIII.1983 г.
Подписана за печат на 30.X.1983 г. Излязла от печат месец ноември
1983 г. Формат 32/70×100 Изд. № 1694. Цена 2 лв. Печ. коли 20 Изд.
коли 12,98 УИК 12,72 08

Държавна печатница „Балкан“ — София
с/о Jusautor, Sofia

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.